AUSTMARKA HISTORIELAG

MEDLEMSBLAD

Nr. 134 September 2012

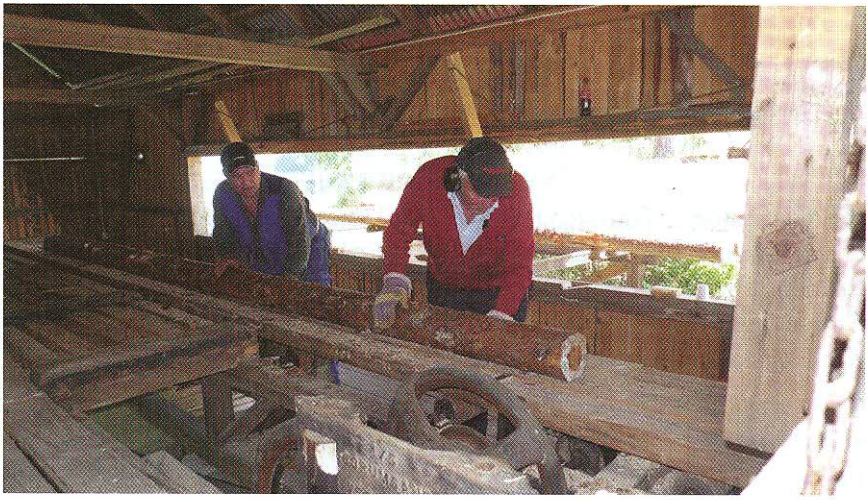

Sjøvik-kar på Sjøviksaga

Sjøviksaga var i drift under årets Austmarka Marken. Råoljemotoren tøffet og sagbladet hvinte da Armand Sjøvika (t.h.) var tilbake på gammel arbeidsplass og skar planker og bord. Foto: Bjørn Dybing.

Drama ved Sikåa under krigen

En septemberdag i 1944 kom tre flyktningeloser fra Austmarka sammen med seks flyktninger som skulle over til Sverige. Da de kom til brua ved Sikåa ble følget helt overraskende møtt av tre væpnede tyskere, og de hadde ingen mulighet til å komme unna. Les mer side 8.

Innhold

Nytt fra laget 2
Austmarka Marken 6
Roger Linna til minne 7
Dramaet ved Sikåa 8
Aronstorp (Orala) 13
Konfirmantbilde 15
Isakson i Amerika 18
Øverby-jentene dro til Sverige 28
Godt sagt 30
Austmarka-nytt 31

Nytt fra laget

Nye medlemmer

Berit Arnstorp, Tom Roger Møller, Terje Løken, alle Oslo, Svein Olsen, Granli, Anne Fagernes, Horten, Erik Lebiko, Tårnåsen, Solveig Fismen, Os, Tor Terje Olsen, Disenå, Bjørg Hansen og Ove Åslie, Kongsvinger, Martin Melbye, Tor Erling Grorud, Torhild Moland og Kjell Lystad, alle Austmarka.

Gaver til laget

Fra Tor Arne Gunnarsbråten: Tilkjørt honved til kølamile. Fra Sissel Rosenberg, Matrand: Sjauepute, brukt på sagbruk av plankebærerne. Fra Ann Kristin og Ellen Hansson: "Sukkertopp" – skiver av presset sukker lagt på hverandre så de danner ei kjegle. Kjøpt i Austmarka Samvirkelag, trolig av deres besteforeldre Sigrid og Karl Haget. Noen som har peiling på når denne kunne være i handel? Fra Marit Torbjørnsen: Veggur etter hennes besteforeldre Anna og Thorvald Torbjørnsen, som bodde på Smedhaugen. Fra Mette og Arild Bråthen (eier Boli): Kart over distriktet fra 1720, fallskjerm fra 1943, trolig brukt ved flyslipp, årbøker fra Follo Historielag, DNT og Oslo Bymuseum.

Til årets Austmarka Marken fikk vi utlodnings-gevinster fra følgende: Joker Austmarka, Hedmark Service, Digerud Varmeservice, Kongsvinger Sport og Fritid, Nettbuss, Vianor, Mekonomen, Bilia, Norsenteret, DNB, Sparebanken Hedmark, TB Skogsutstyr, Kuskemoen bigård, Andersen Militæreffekter.
Hjertelig takk for alle gaver.

En aktiv sommer

Til tross for mye dårlig vær i sommer har aktiviteten i laget vært ganske høy. Vi vil kort nevne hva vi har fått utført:

- Midtsommertreff på badeplassen ved Tunet med 20 deltagere.
- Guiding og omvisning for over 400 personer.
- Utflukt til Hølsetra med 17 personer.
- Vasket i Abborhøgda.
- Vertskap for Skogfinsk Museum og styrene i de fire underavd.
- Slåttedugnad i Abborhøgda, ca. 150 timeverk.
- Gjennomført Austmarka Marken.
- Hogd og kjørt fram 300-400 staur som skal bli skigard på Tunet.
- Holdt Tunet og området rundt Arstun i god hevd med klipping.
- Fraktet stein og murt opp ny badstuovn.
- Ryddet og gjort det presentabelt i Smedstua og uthusene på Tunet.
- Begynt å reise kølamile som skal tennes når veden blir tørr nok.
- Skrapet, vasket og skiftet bord på veggene på Arstun. Maling pågår.
- Arrangert fest på Tunet for 40 dugnadsfolk. Det kunne ha vært dobbelt så mange.
- Ryddet krattskog på Tunet.
- Tatt en rekke bilder av hus og steder, og skannet ca. 300 bilder.

Orala

Ennå er vi bare i startgropa når det gjelder tiltak og aktiviteter i Orala. Men en del er gjort i løpet av sommeren. Vi har hatt et par-tre dugnader med slått, samt rydding av løvskog rundt husene, og jordene er også slått. Et par hustak har blitt midlertidig tettet, og det er skiftet lås på uthusene. I våningshuset er det vasket, og i skrivende stund blir

det drenert på tunet. Det er kjøpt inn gjestebok og dugnadsbok. I sistnevnte bok er det ført opp ca. 100 timer siden juni. Vi tar sikte på å samles til dugnadsinnsats i september på lørdager fra kl. 11 og onsdager fra kl. 17. Dette er åpent for alle som ønsker.
Målet er å få i gang en venneforening for Orala før dette året er omme. Interesserte kan henvende seg til Vidar Pedersen, tlf. 924 50292.

Kissalamp

Alle som har gått 7-torpsvandringen, husker nok plassen Kissalamp på svensk side der forfallet har gjort sitt inntog og nå truer våningshuset der. I dette huset var det innpå 2000 flyktninger fra Norge som under krigen fikk sitt første møte med svensk gjestfrihet – med trygghet, varme, mat og et sted å sove den første natta.
Austmarka Historielag synes det er synd at dette stedet skal gå til grunne og har satt i gang en aksjon for å redde våningshuset. I første omgang blir nå tak og vinduer reparert. Vi har samlet inn 14.000 kroner fra lag og foreninger. Sammen med dugnadsinnsats håper vi dette skal rekke til en førstehjelp for huset.
Hvis noen ser seg i stand til å gi noen kroner til videre reparasjon, er vi svært takknemlig for det. Eventuelle bidrag kan gis til Austmarka Historielag, kontonr. 1840.16.29625, merket Kissalamp.

Høstaktiviteter

Kulturminnedag søndag 9. september

Søndag 9. september kl. 15.00 blir det markering av kulturminnedagen i røykbadstua på Austmarka Bygdetun. Arrangementet skjer i samarbeid med Fortidsminneforeningen i Hedmark. Tema for kulturminnedagen er møteplasser, og på Finnskogen har badstua vært et aktuelt samlingssted gjennom tidene.
Det blir fortalt om røykbadstua, og vi får lære å binde badstukvister.
Det serveres kaffe i Bråtastua - og vi skal selvsagt ta oss et bad i røykbadstua.

Tundag lørdag 22. september

Vi holder Tunet åpent mellom klokka 12 og 16. Mellom kl. 10 og 12 er det mulig å besøke Smedhaugen 200 meter unna og titte på brødbaking i den gamle bakerovnen der.

Vi håper så mange som mulig kommer og selger. Dette bør være sesong for frukt, bær, poteter og grønnsaker. Ellers er det mulig å selge alt av lopper og andre ting. Det er gratis salgsplass. Vi ser helst at selgerne har med bord og at usolgte ting blir tatt med tilbake. Det er et ønske fra Historielaget at flest mulig setter på seg et hodeplagg den dagen.
Husene på Tunet vil holdes åpne, og det blir skjæring på Sjøviksaga. De som ønsker, kan bade i røykbadstua kl. 14.00.
I Bråtastua blir det salg av kaffe og Smedhaugbrød med hvitost eller prim. Velkommen til tundagen!

Skrømt og overnaturlige hendelser

Tirsdag 2. oktober kl. 19.00 ønsker vi velkommen til Brødbøl grendehus der tema blir uforklarlige hendelser som har skjedd på Austmarka gjennom tidene. Vi er avhengig av at de som kommer har noe å bidra med av historier som ikke er så lett å forklare. Entre kr. 50 som inkluderer kaffe og kaker.

Bilde/filmkveld 16. oktober

På Arstun har vi åpent tirsdag 16. oktober kl. 19-21 der vi har bildearkivet tilgjengelig og vi også viser en liten film. Vi låner gjerne gamle og halvgamle bilder som du får med tilbake etter avfotografering. Gratis inngang og kaffeservering.

Fortellerkveld på Varald Samfunnshus 13. november

De gode historiene har lange tradisjoner på Austmarka. Historiene – og ikke minst fortellerkunsten bør tas vare på og dyrkes videre. Den gode historien kan inneholde slikt som humor, dramatikk, informasjon, overraskelser og spenning. De som liker å fortelle og de som liker å høre, er velkommen til Varald Samfunnshus tirsdag 13. november kl. 19.00. Entre kr. 50 som inkluderer kaffe og kaker.

Bilde/filmkveld på Arstun 20. november kl. 19

Samme opplegg som 16. oktober. Vi serverer bløtkake som en liten markering på at Historielaget fyller 35 år den dagen.

Badstudager i høst

Vi samles i røykbadstua på Bygdetunet følgende dager i høst: Søndag 9. september kl. 15.00. Lørdag 22. september kl. 14.00. Lørdag 27. oktober kl. 14. Lørdag 24. november kl. 14.00 og lørdag 22. desember kl. 14.00. Hver betaler 30 kroner for å dekke vedutgifter.

En solrik Austmarka Marken

Er været fint, blir det meste bra - så også med årets Austmarka Marken. Lørdag 11. august var en av de få fine sommerdager, og markensdagen på Bygdetunet gikk nærmest på skinner.

Ved åpningen roste ordfører Øystein Østgaard Austmarkas aktive foreningsliv og store dugnadsvilje. Han framhevet Austmarka Historielag som et godt eksempel på dette.

Programmet for årets Marken var ikke mye forskjellig fra tidligere år, men folk koste seg med de aktivitetene som var og de tilbudene som salgsbodene og serveringsstedene hadde å by på.

De lokale underholdningsinnslagene var positive bidrag på markensdagen. Austmarka barnekor synger fyldig og friskt, selv om koret ikke var fulltallig denne gang. Bygdekoret gjør oss høytidsstemte og glade. For de mange tilreisende på Austmarka Marken er det fint å vise at vi har gode lokale krefter til å underholde, og vi har flere i bygda som kan bidra ved senere anledninger.

De som steller med aktiviteter for barna, gjør en god jobb, og de unge har et stort og variert tilbud. Å lage sine egne ting i snekkerhuset er alltid populært. Ellers kunne de bli malt i ansiktet, kaste hestesko, skyte, se på dyra til Jarl eller kose seg med is, brus og pølser. Flere barn hadde også egne salgsboder der de unge kunne få kjøpt leker, spill, bøker, blader og sportsutstyr.

Mange eldre karer ble minnet om gamle dager da Sjøviksaga ble startet og Armand Sjøvika sammen med Trygve Nielsen skar planker og bord. Likedan var det med de godt voksne kvinnfolka som var innom Bråtastua og så Håndverkslagets vev-damer i aksjon. På Arstun var det en flott utstilling av bilder fra Austmarka og gamle gjenstander. Bare synd at ikke flere benyttet anledningen til å ta en avstikker dit.

Oddvar Neby fikk solgt det aller meste av det han bød fram på auksjonen, og prisene var ikke akkurat skyhøye. Foto: Bjørn Dybing.

Antall salgsboder var litt mindre enn i fjor og heller ikke så variert. Det må nok en større offensiv til neste år for å få flere selgere dit. Vi bør også utvide tilbudet av aktiviteter. Ellers gjorde markenskomiteen med Rolf Amundsen i spissen en god jobb. En stor takk skal alle de trofaste medhjelperne ha. De har hovedæren for at årets Austmarka Marken ble vellykket og kunne gi nærmere 40.000 kroner i Historielagets kasse.

Åge Sørmoen.

Roger Linna til minne

En av våre mest trofaste medhjelpere i Historielaget, Roger Linna, gikk bort 2. juni i år. Roger var med helt fra starten i 1977 og hadde verv i laget i hele 24 år. Han gjorde aldri noe stort vesen av seg, men med sin kunnskap, erfaring og arbeidsvilje var Roger til stor nytte for Historielaget.

Roger Linna var født på finneplassen Borketorpet på Brandval Finnskog i 1929. Hans far var fra Linna i Karterudseter-grenda. I 1952 giftet han seg med Johanne Fagernes og bodde siden på Austmarka

helt til helsa sviktet og han kom på Roverud sykehjem. Johanne og Roger var flinke til å delta på Historielagets tilstelninger, og vi har mange gode minner fra lagets sommerturer.
Vi takker for alt Roger var for oss som kjente ham og for Austmarka Historielag. Vi takker også for at laget ble tenkt på ved båregave som innbrakte 6775 kroner både til Historielaget og støtteforeningen ved Roverud sykehjem.

Åge Sørmoen.

Andreas Aafloen og dramaet ved Sikåa

Av Åge Sørmoen

Andreas er født på Hofoss i Brandval i august 1923. I 1940 kom han til sin tante Gunda Skarnes på Austmarka. Oskar og Gunda Skarnes drev rutebilselskap, og Andreas fikk snart lære seg å kjøre buss. 18 år gammel var han den yngste bussjåfør i landet. Han fikk dispensasjon fra offentlig førerkort.

Andreas kom snart med i illegalt arbeid og flyktningetransport. I løpet av krigen fulgte han om lag 80 flyktninger over grensen. Dette foregikk utenom de organiserte rutene.
Om sin virksomhet under krigen skriver han blant annet i boka Krigsminner fra Austmarka: "- Det var svært få som visste om min virksomhet, og det var etter avtale med to sentrale personer i distriktet at min person ikke skulle fram til noen andre som drev illegalt. Disse to var Thorbjørn Grimstad og Erik Tømmeraas. Det var min jobb som sjåfør hos Oskar Skarnes med buss, lastebil og drosje som gjorde at jeg skulle være eneopptredende.

Kurertrafikk

Kurertrafikken var minst farlig slik som jeg erfarte. Hver torsdag under krigen kjørte vi bussen fram til grensen ved Mitandersfors og snudde like inntil piggtrådsperringa på svensk side. Kors-krysset var hovedplassen hvor mye illegalt materiell og post ble lastet opp på bussen fra Sverige til den norske hjemmefronten. Denne posten hadde sitt spesielle rom ved siden av generatoren, og dette punktet ble aldri kontrollert av verken tyskere eller nordmenn. I dette rommet ble også kurerposten fra Kongsvinger og Oslo lagt før avgang fra Kongsvinger. Slik post måtte jeg legge under en stein i nærheten av tollstasjonen. Denne steinen hadde Johnsbøen pekt ut. Her ble så posten hentet og videresendt til mottager i Sverige. Hvem som leverte kurerposten på bussens hemmelige sted ved grensen eller ved avgang fra Kongsvinger, kom aldri for dagen før etter krigen. Det var mange på svensk side som var behjelpelige med denne trafikken, og de kjente godt til dem på norsk side som drev med illegal trafikk.

Arbeidet som flyktningelos

Lostrafikken gikk også bra, særlig om sommeren. De fleste som kom i forbindelse med meg, utstyrt med falske pass, møtte som regel opp på torsdager da bussen gikk til grensen, men måtte "jages" til skogs i nærheten av Nesabråtabakken et par km før grensen hvor de fikk vente til jeg hadde vært ved grensen og snudd. Jeg ville undersøke om farvannet var klart først. I bærtida var det lett å lure forskjellige mistenkelige personer. Jeg hadde med bærspann som jeg plasserte utafor bussen, og de aller fleste regnet vel med at jeg plukket bær da min arbeidsdag var slutt.
Strekningen til grensen gikk utenom de andre flyktningerutene. Vi holdt oss nær veien, og det tok ikke lang tid før de var i sikkerhet, for det var ikke mange meterne fra tettskogen nedenfor Linnastua og til friheten. Dette var antakelig den korteste flyktningeruta til Sverige. Men de som kom denne veien, var utstyrt med pass, og det var en sikkerhet såfremt vi ikke kom direkte på tyskere eller grensepoliti.
Vi benyttet også en rute lenger vest hvor vi gikk utenom Sørli og havnet lenger sør mot Frelset og Klomma på svensk side.
Det var også flere "store" kurerer, for eksempel "Kjakan", som kom. Disse var utstyrt profesjonelt og vanskelig å kjenne igjen, men

stikkordet var det samme. De hadde anlagt forskjellige masker, og de ga meg gode opplysninger om farlige personer østover skogen. Disse karene hadde god greie på stripete personer i bygda, og som jeg skulle være skeptisk til. Som tidligere nevnt var det et spesielt fint forhold mellom skogingene under krigen, og dette bidro til at det ikke var så vanskelig å drive illegalt. Det at folk gikk av bussen uten at det var noe hus i nærheten var det ingen som reagerte på. Folk visste hvor disse personene skulle. Dette var bare mulig når det ikke var med noen stripete som passasjerer. I slike tilfeller ble flyktningene satt av ved Skytterhuset framme på Austmarka hvor jeg hentet dem seinere på ettermiddagen og kjørte dem med drosja mot grensen.

Tysk desertør

En episode som jeg ikke glemmer, handler om en tysk soldat. Han var med bussen til grensen og fant friheten. På bussen fortalte han meg på forståelig språk at han hadde fått brev fra sin mor med beskjed om at hans kone og to barn hadde omkommet ved et bombeangrep, og at han ville komme bort fra krigen. Jeg syntes det lått litt merkelig da han fortalte at han skulle dra til Sverige, og jeg var svært avvisende på mange spørsmål fra ham om hvordan han skulle komme seg over grensen. Jeg snudde bussen som vanlig ved grensen, og da han hjalp meg med å snu hengeren og pekte på piggtrådsperringen på svensk side og ropte Frihet! Forsto jeg at han mente alvor.

Han ville gi meg geværet sitt, men jeg avslo og sa at det ble dødsstraff for meg hvis jeg bar våpen. Men pistolen slengte han inn i bussen og ba meg ta den som et minne fra krigen. Så løp han veien nedover mot Vikertorpet og over til svensk side hvor han ble tatt hånd om av svenske soldater. Jeg hørte han ropte flere ganger: Fred! Fred!

Det var så det spratt en tåre i mine øyne da jeg hørte de ordene fra en mann som sikkert hadde det vondt da han fikk beskjeden om at familien var omkommet. Pistolen gravde jeg ned i ei maurtue i nærheten hvor den lå i flere dager før jeg torde ta den videre.

Etter krigen søkte jeg politiet om bæretillatelse på pistolen, og på grunn av de spesielle omstendigheter fikk jeg tillatelsen. Hendelsen skjedde 27. september 1944, en dato som aldri blir glemt. Jeg hadde hjulpet mange over til friheten, men aldri en fiende – før da.

En annen episode som huskes, var en gang da jeg sammen med tre flyktninger og en kurer passerte grensen i tjukk tåke og ble tatt hånd om av svenske soldater. Befalet ville arrestere meg som spion, og jeg fikk inntrykk av at dette befalet var tyskvennlig. Heldigvis ordnet landsfiskalen i Charlottenberg, Minell, opp i dette, og jeg fikk gå de få meterne tilbake til Norge mot å love at jeg aldri skulle passere svenskegrensen mer.

To dager etter at tyskeren hadde dratt til Sverige ble jeg innkalt til tyskerbrakka med spørsmål om jeg hadde hatt en tysk passasjer med forrige dagen. Jeg måtte svare bekreftende, og at han hadde dratt over grensen. Jeg måtte da skrive under på et papir at slik hadde jeg oppfattet hendelsen. Jeg regnet med at dette var for å spare hans gjenlevende familie i Tyskland for represalier".

Dramaet ved Sikåa

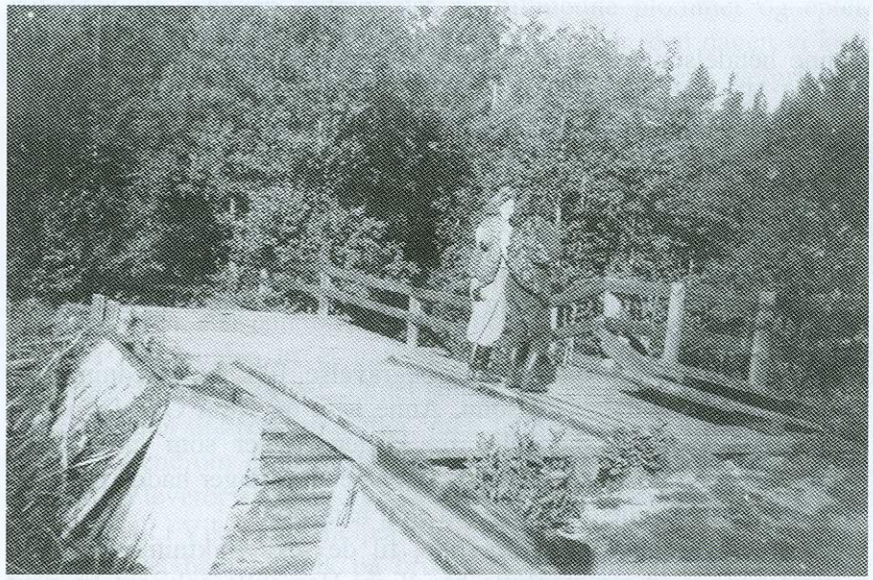

Brua over Sikåa der dramaet skjedde. Bildet er tatt i 1947.

I september 1944 var Andreas sammen med Lauritz Tangen og Åge Bredvold og fulgte seks flyktninger. De kom over Møkeråsen, om Solberg og Solbergsetra og forbi Sikåa. Ved brua som gikk over

Sikåa, støtte de på tre tyske soldater. Dette kom helt overraskende på, og de hadde ingen mulighet til å trekke seg unna. Tyskerne var bevæpnet, og den ene hevet våpenet og siktet på Lauritz Tangen. Men flyktningelosene var også bevæpnet. Andreas trakk sin pistol lynraskt og skjøt tyskeren så han falt død til bakken. De to andre tyske soldatene overga seg øyeblikkelig og strakte hendene i været. De slo seg sammen med flyktningefølget og ble med over til Sverige.
Flyktningene og de to tyske desertørene ble fulgt til Varaldskog skole. Der bodde Laurits Sørli, og han fulgte dem videre over grensa.
Dagen etter var Lauritz Tangen på åstedet og tok vare på den døde tyskeren. Hvordan han ble tatt vare på, forblir en hemmelighet. Det viktigste for de tre grenselosene var å slette alle spor etter det som hadde hendt.
Andreas hadde en sterk mistanke om at det sto en angiver bak tyskernes aksjon mot denne flyktningetransporten. Noe mer var han ikke villig til å si om dette.

Denne hendelsen var svært tung å bære med seg for Andreas i all ettertid. Han fortalte absolutt ingen om dette dramaet – hverken kone, familie eller venner. Ikke før i 2007, da han på tilstelning betrodde meg det meste av fortellingen med tårer i øynene. Et par år senere besøkte jeg ham på Langelandhjemmet og fikk mer utfyllende opplysninger. Det var noe motvillig og med tungt hjerte han fortalte. Jeg sa at en slik hendelse bør ikke gå i glemmeboka, og han forsto det. Vi ble da enige om at ingenting skulle skrives før etter hans død, og da i samråd med hans to barn.
Først i sommer, ved Roger Linnas begravelse, fikk jeg anledning til å snakke med hans datter og sønn, Anne Lise og Knut Ola. De visste begge at det var en hendelse fra krigens dager som faren holdt hemmelig, men de visste ikke hva. På sine siste dager hadde han sagt til dem at dette skulle de få vite om etter hans død.
Andreas Aafloen berget trolig livet til de seks flyktningene og til grenselosene med sin resolutte handling. Han ville selvsagt ha vært denne hendelsen foruten. Men der og da gjorde han det eneste rette og burde ha fått en påskjønnelse for det.

Sakset fra Glåmdalen 24/10 1962:
"Blir vi lei av mas og jag, reiser vi til

Aronstorp (Orala)

- Forleden fant vi stedet vi ville reise til, hvis tanken om å stikke av skulle bli til virkelighet. Helt tilfeldig kom vi innom Aronstorp på Varaldskogen dit sivilisasjonens forkjempere nå holder på å bringe elektrisk kraft, men der en fortsatt møter tradisjon og gammelt finnemiljø hvor en vender seg mellom husnovene. Høyt over skogviddene ligger Aronstorp, med vidt syn mot sør og øst og vest. Langt nede blinker det mørkt i Varalden, men ellers er det bare skog og skog. Noen sprakende gule bjørkespyd liver ennå opp i åsliene, ellers er det den dype grønnfargen fra barskogen som dominerer.
Oppe på platået er det veldyrkede jorder, kornet står i sneiser i fine geledder, og i hagen rødmer det av fullmodne plommer og epler. Kanskje er det høstet inn nå, men slik var det der, den dagen vi kom innom. På selve hovedtorpet, det øverste, ligger husene værgrå som vokset opp av selve bakken. Det er mange av dem. 10 - 15 hus kanskje. De ville ha det slik, de finske rydningsmenn. Hovedbygningen er stor og ruvende, og rundt det store, åpne tunet ligger kransen av uthusbygninger: Stor låve og fjøs, og buer og småhus og hva de nå rommer alle sammen. Inn på dette tunet kommer Ole Aronstorp bærende med en overhendig bør av nyfelt bruse.
- Til kjelleren, sier han, og vi forstår at det er potetene han tenker på. Bruse i potetbingen er et gammelt og godt råd. Ole Aronstorp er forresten sveiser på torpet. 5 kuer steller han, og andre husdyr. Høner i hopetall. Han mjølker og steller, men han har ingen mjølkerute som henter sullene om morgenen. Mjølka separeres og fløten kjernes, og Aronstorp leverer altså mjølka i foredlet tilstand, som smør. – Det er et kvinnfolk i Viker som hjelper oss med det, sier Ole.
Ellers er det bare karfolk på bruket. To brødre og en nevø driver gården. Tormod, Odd og Ole. Den eldste er storjegeren Tormod Aronstorp. På buveggen henger det fugl i rekke og rad og forteller om hans bedrifter. Mest hauk, så vidt vi kunne se. Hauken har han et eget tak på, Tormod Aronstorp. Han har konstruert ei felle som plasseres i toppen av trærne. I disse fellene har han høner som lokkemat. Hauken

stuper seg villig ned for å plukke denne "trehøna", og dermed går den lukt i fella. – Men også reven har en svoren fiende i Tormod Aronstorp. Han bruker både børse og saks på den, og er vel en av de mest aktive rovviltjegerne i hele distriktet.

Så her er det villmarksliv og ensomhet, og langt til støyende sentra. Veien til Aronstorp går over Varaldskog og Viker, og er ikke så rar den siste kilometeren. Men en tar seg da fram med bil, og enda bedre med traktor. For såpass motorisert er også Aronstorpet blitt at det durer traktor over jordene i onnene. Så helt fri for oljedunst og motorrammel vil en ikke være, om en "evakuerer" til Aronstorp. Og dessuten fører den elektriske strømmen med seg litt av en omkalfatring i den gamle grenda. I stedet for parafinlampa blir det moderne saker med fargelagte skjermer og slikt. Og frysedisk og elektrisk komfyr, og, vi skulle tro, TV-apparat også. Så kan en sitte her langt av lei oppe i skogsødet og få hele den bråkete verden inn i stua likevel. De svermeriske skogromantikerne vil kanskje rynke på nesen av det, men for de som skal bo her alltid, må det være en stor berikelse å få kunst og kultur inn i huset. Og blir det for hektisk på skjermen, har en fremdeles utveien å slå av og vandre ut i skogen, til den store freden og ensomheten.

Nå er det to bruk i Aronstorp, hovedgården på toppen og et bureisingsbruk nedenfor som ble opprettet på en gammel nedlagt gård i mellomkrigsårene.

- Kommer det til å bo folk her i fremtiden, spør vi Ole Aronstorp, som i mellomtiden har akslet av seg brusebøra. Blir det noen til å nyttiggjøre seg strømmen og veien, hvis den bygges?

- Nei, jeg veit ikke, sier Ole. - Men vi kommer da til å bo her. Hvordan det blir siden, det vet vel ingen. Nå får vi da strøm hit, kanskje til jul, etter hva som blir sagt, og så har vi fått den nye Finnskogveien like nordenfor her. Vi har handelen vår på Øyermoen, og varene blir kjørt fram dit kjerreveien vår tar av. Nå er det på snakk å bygge ny vei fra Finnskogveien og ned til Viker, og da blir det mye lettere. Herfra til Finnskogveien er det bare omkring 1,5 km.

Omkring Aronstorp brer skogen seg ut, på alle kanter. Det er Lier, Varald og Bogen som eier den, og det mangler ikke på arbeidsmuligheter. Og kanskje blir det et skogsarbeidersenter rundt Viker. Der er det to nye boligbygg under oppførelse, og det betyr vel at de som bygger har tenkt å bo der i årene framover. Fra Viker til Aronstorp er det bare en kort veibit. Blir det slik, at skogsarbeiderne vil slå seg ned på Viker, og får de lettelser i adkomst og handel som tiden krever, vil det bli fint å være bruker på Aronstorp også. For vakrere plass og koseligere miljø er det vanskelig å finne.

Vi vil reise dit hvis det røyner på.

E. T."

Konfirmanter i Austmarka kirke 1962

(midtsidene)

27 konfirmanter sto for presten i Austmarka kirke 7. oktober 1962.

Bak fra venstre: Ole Jonny Strandseter, Kjell Lund, Jan-Erik Støkker, Jan-Ove Nygaard, Geir Jonny Westby, Roar Fjeld, Jan Gunnar Wiker, Geir Øivind Øverby, Åge Sørmoen, Jon Martin Øverby. Midtre rekke: Odd Willy Lund, Berit Velta, Liv Randi Hagen, Åse Signhild Lindblad, Gerd Turid Holten, sokneprest Olav Bjartli, Bjørg Fauske, Åse Hagen, Jan Sigurd Olsen. Fremste rekke: Britt Svartberg, Kari Reidun Nerby, Tove Herdis Solberg, Gunhild Westby, Anne Lise Aafloen, Unni Hermansen, Anne-Marte Gylterud, Aud Nilsen, Guri Mona Skullerud.

Isakson i Amerika

Av Vidar Pedersen

Isak Pedersen født 14.11.1826 i Øiungen ved Skansgården på Vinger drar til Nes på Romerike for å finne sin tilkomne.. Han gifter seg i Nes 26.12.1852 med Karen Andrea Olsdatter født 25.01.1830 fra Strømseie på Nes på Romerike. Sønnen Peder blir født 23.07.1852. Isak og Karen Andrea bor da på Strømseie i Nes og Peder døpes i Nes kirke 24.10.1852. Da Peder er om lag ett år, 14.10.1853 melder moren flytting for seg og Peder til Øiungen ved Skansgården.
Isaks far, Peder Isaksen, hadde tatt opp husmannsplassen Østby under Fagernes på Austmarka i 1830 og bodde der sammen med hustruen Marte Amundsdatter fra Møylandstorpet og 9 barn, deriblant Isak. Isak og Karen Andrea bosetter seg tydeligvis i barndomshjemmet til Isak. Jeg finner igjen sønnen Peder som konfirmant i Austmarka kirke 06.10.1867 og foreldrene bor da på Østby under Fagernes.

Da Peder er 23 år gammel, nærmere bestemt 11.12.1875, gifter han seg med Olea Olsdatter i Vinger kirke. Foreldrene til Peder, Isak og Karen Andrea bor da på Bratli. Olea ble født 16.10.1841 på Holen under Fagernes av foreldrene Ole Olsen Soikkainen og Berte Johansdatter.

Peder og Olea får følgende barn:

Jørgen Pedersen blir født 01.12.1876 på Stenbråten og døpes 26. desember i Vinger.
Ole Kasper Pedersen blir født 26.08.1880 på Stenbråten og døpes i Austmarka kirke 26. september. Ole Kasper døde 27.04.1883 på Skogsberg under Vennemo i Høland. Han ble gravlagt på Hemnes kirkegård i Høland 2. mai.
Ole Peter Pedersen blir født 19.06.1883 på Skogsberg under Vennemo i Høland og døpes i Hemnes kirke 28. oktober samme år.
Helga Mathea Pedersdatter blir født 27.01.1885 på Skogsberg under Vennemo i Høland og døpes i Hemnes kirke 15. mars.

Som vi ser må Peder og Olea flytte fra Austmarka til Høland i perioden mellom 1880 og 1883. Hva årsaken til flyttingen var har jeg ikke kunnet bringe på det rene. Peder, Olea og barna emigrerte til Amerika via Canada om lag 1886. At de emigrerte er et faktum, men heller ikke denne flyttingen har jeg funnet dokumentasjon på.

Det er blitt fortalt at Olea hadde en datter Betsy, født 08.11.1866, med en Arne Nilsen. Datteren Betsy skal angivelig ha emigrert til Amerika. Hun skal etter sigende ha blitt gift med Emil Olaf Olsen og fått 5 barn med han. Det fortelles videre at Betsy er gravlagt på Williston kirkegård, Williams County i North Dakota.

Etter at familien emigrerte til Amerika tok de etternavnet Isakson. Peder og Olea bosatte seg etter hvert i Kalispell i Montana, men hadde også et opphold i Pelican Rapids i Minnesota.

Bildet til venstre viser Peder og Olea med datteren Helga Mathea (gift Varholdt) og barnebarnet Emma Varholdt. Til høyre gravminnet til Peder og Olea på Conrad Memorial Cemetery i Kalispell, Montana. Som vi ser er skrivemåten noe forskjellig fra døpenavnene i Norge, - Peter og Olia.

Jørgen Pedersen (i Amerika Jorgen Peter Isakson) giftet seg 15.09.1900 i Pelican Rapids, Minnesota med Manda Othilda Tussem født 30.01.1882 i Rothsay, Otter Trail County, Minnesota. De fikk i alt 11 barn i perioden 1901-1925.

I 1912 dro Jørgen sammen med Adolph Westby, som senere skulle bli hans svigersønn, med tog til Glasgow i Montana i håp om å skaffe seg sine egne landområder. Det meste var allerede tatt opp så de dro videre nordover til Opheim. De lånte plog og hester og pløyde rundt de områdene de hadde skaffet seg. Jørgen fikk bygd en simpel hytte med ett vindu og dør før ha dro tilbake for å hente kone og barn. For å få med seg det nødvendigste måtte de leie en godsvogn på et immigranttog. De brakte med seg 6 kuer, noen hester, et par griser, noen høner og kyllinger, plog, vogn til hest, stolper, ståltråd, verktøy senger og kjøkkenredskaper for matlaging. Det var åpenbart en strabasiøs reise, men de var flere bosettere i samme følge som kunne hjelpe hverandre på veien. 6 barn var med på flyttelasset og ytterligere 5 kom til verden etter at de hadde etablert seg i Opheim, Montana.

Jørgen og Manda

Jørgen døde i 1950 i Opheim, Montana og Manda 3 år senere, 27.07.1953 i Glasgow, Montana. De er gravlagt på Lawndale Cemetery, Opheim, Montana

Barna til Jørgen og Manda:

Mable Isakson født 15.10.1901 i Rothsay, Otter Tail County, Minnesota giftet seg 08.11.1920 i Glasgow, Montana med Adolph Westby f. 18.03.1891 i Minnesota. Som nevnt over etablerte Jørgen og Adolph farmer ved siden av hverandre. De fikk 10 barn sammen, men jeg har så langt ikke funnet eksakte fødselsdato på alle disse. Alle er født i Opheim.

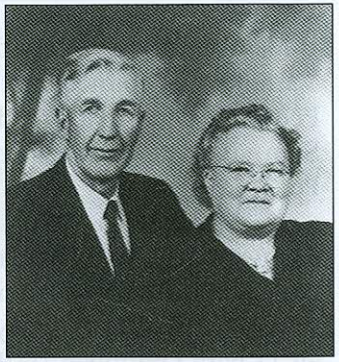

Mable og Adolph

Myrtle Anetta Westby (1920-2011) født 02.11.1920 gift i 1953 med Donald ("Don") David Davenport (1927-2005). De har 3 barn, David Lynn, Jerry Jay og Doneta Jean. De bodde i området rundt Opheim.

Kermit Eugene Westby (1921-1981) giftet seg med Vicki Rae Honrud. De har 3 barn, Ronald Eugene, Dawn Renee og Trina Michelle. De var bosatt i Colorado Springs.

Olivia Jeanette Westby (ca. 1923-) giftet seg med Joseph ("Joe") Nicholas Stellflug. De har 2 barn, Duanne Joseph og LaVern Gene. De var bosatt i Opheim.

Alvin Melton ("Bud") Westby (1924-2000) giftet seg med Kathleen Pearl Drogotis. De har 4 barn, Margaret Jane, Marcella June, Jeanne Kay og Alvin Williams. De var bosatt i Helene, Montana.

James Orval Westby (ca. 1927-) var aldri gift. Han driver gårdsdrift i Opheim sammen med en bror.

Arlo William Westby (ca. 1928-) giftet seg med Gretchen Marie Nelson. De har 2 barn, Karen Marie og Todd Williams. De bor på den opprinnelige farmen til Adolph og Mable.

Arlo Marian Westby (1928-1928). Arlo Marian er gravlagt på Lawndale Cemetery i Opheim.

Marcella Adeline Westby (ca. 1932-) giftet seg med Bobert ("Rob") Leander Roots. De har 3 barn, Michael Stevens, Scott Wayne og Nancy Louise.

Dean LaVern Westby ble født 11.12.1937 og døde 06.09.1938. Han er gravlagt på Lawndale Cemetery i Opheim.

Ronald Adolph Westby (ca. 1939-) giftet seg med Lorna Lou Opheim. De har 2 barn, Bradley Eugene og Darin James. De var bosatt i Colorado Springs.

Mable døde 09.03.1969 i Glasgow, Valley County, Montana og Adolph døde i 1975. De er gravlagt på Lawndale Cemetery, Opheim, Valley County, Montana.

Peter og Clara på dere bryllupsdag 14. oktober 1939

(Jorgen) Peter Isakson født 18.09.1903 i Rothsay, Minnesota giftet seg første gang i 1936 med Mildred Jane Stellflug født 09.09.1917 i Opheim, Montana. Mildred døde i 1937, bare 20 år gammel. Peter giftet seg på nytt 14.10.1839 i Opheim Lutheran Church med Clara Wilkinson født 22.06.1918 i Fortuna, Divide County, North Dakota. Hun var datter av Georg Franklin Wilkinson og Petrine Strindmo. Petrine var født i nærheten av Trondheim, "Snassen" i amerikanske kilder. Kan det være Snåsa? Jeg har ikke kjennskap til om det var barn i noen av disse ekteskapene. Peter døde i april 1982 av hjertesvikt og Clara døde 03.12.2003 av slag. De er gravlagt på Glasgow Highland Cemetery.

Joe og Verna på deres bryllupsdag 8. august 1935

Joseph "Joe" Isakson født 25.07.1905 i Rothsay, Minnesota og flyttet sammen med sine forelde til Opheim i Montana i 1913. Han giftet seg med Veronica ("Verna") Stellflug 19.08.1935 i Glasgow. Verna ble født 03.11.1914 i Herreid, South Dakota. Hun var søster til Peters første kone Mildred. Joe og Verna fikk 6 barn, Raymond (1937), Lorraine (1938), Alvin (1939), Marvin (1941), Clifford (1943) og Mildred (1945). Verna døde 20.06.1981 og er gravlagt på Glasgow Highland Cemetery. Joe giftet seg på nytt 29.10.1983 med Inger Christopherson Wolden i The Lutheran Church i Glasgow. Inger hadde tidligere vært gift med William Wolden og hadde to barn med han, Karen og Myrna. Inger døde 24.09.1988 og er gravlagt ved siden av sin første mann på Glasgow Highland Cemetery. Joe døde 09.01.1990 og er gravlagt ved siden av sin første kone Verna.

Olena og Cliff 1925

Olena Isakson født 14.08.1907 i Rothsay, Minnesota og kom til Opheim sammen med sine foreldre i 1913. Hun giftet seg med Clifford ("Cliff") Ubers 03.10.1925 i First Lutheran Church i Glasgow. Cliff var født 21.07.1898 i Hadley, Murray County, Minnesota. Han kom til Montana i ung alder for å søke arbeid. Jeg tror ikke det var barn i dette ekteskapet. Cliff døde 30.12.1967 av kreft og Olena døde 01.07.1974. De er gravlagt på Glasgow Highland Cemetery.

Melvin og Vivian 1960

Melvin Isakson født 23.07.1909 i Rothsay, Minnesota og flyttet med sine foreldre til Opeim i 1913. Melvin giftet seg med Vivian Rachel Vick 15.08.1935 i Glasgow, Montana. Vivian var født 22.09.1912 i Stonehenge, Saskatchewan, Canada. Hennes foreldre var Carl Torvel Vick og Margaret Effie Baldry. Melvin og Vivian kjøpte seg et sted bare 5 kilometer nordøst for Opheim og kjøpte stadig nye landområder i nærheten. De jobbet på gården hele sitt liv. De fikk 4 barn sammen og tok i tillegg til seg en fostersønn Chet Munger. Deres felles barn var Joyce Beverly (1936), Carrol Vivian (1938), Darleen Effie (1939) og Marlis Kay. Carrol døde kun dager gammel. Darleen er min kontaktperson for denne artikkelen. Hun er gift med Darrell Nordhagen og har 4 barn, Darla, Darlis, Darcie og Daren.

I 1964 var Melvin og Vivian på vei til Sør-Dakota for å selge kalver. I nærheten av Fairmont kolliderte de med et godstog. Melvin døde momentant, mens Vivian levde i koma i 3 år. Melvin døde 13.11.1964 og 14.11.1967. De er gravlagt på Lawndale Cemetery ved Opheim.

Othilda og Paul

Othilda ("Tillie") Isakson født 19.10.1911 i Rothsay, Minnesota og som som sine søsken over flyttet hun til Opheim i 1913, bare 1 ½ år gammel. Hun giftet seg med Paul Stellflug 10.11.1937 i Fort Peck, Montana. Paul var født 06.09.1912 i Herreid, Campbell County, South Dakota. Paul var bror til Joe og Peter sine ektefeller, - Verna og Mildred. Hans foreldre hadde også flyttet fra South Dakota til Montana hvor de drev en farm ikke langt fra Isaksons. Paul døde allerede 07.03.1972 på Glasgow hospital etter et hjerteattak og er gravlagt på Lawndale Cemetery i Opheim. Othilda giftet seg på nytt med enkemannen Cleo Blatter født 18.07.1911 i Rupert, Minidoka County, Idaho. Cleo hadde tidligere vært gift med Beryl Elizabeth Bressler som døde samme år som Othildas første mann. Cleo døde 29.11.1997 av kreft og er gravlagt ved siden av sin første kone Beryl på Glasgow Highland Cemetery. Othilda døde 23.09.1998 ved Valley View Nursing Home i Glasgow og er gravlagt ved siden av sin første mann Paul på Lawndale Cemetery.

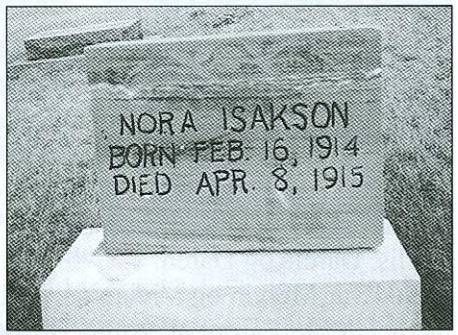

Nora Isakson født 16.02.1914 var Jørgen og Manda sitt første barn som ble født på deres nye hjemsted i Opheim, Montana. Nora døde som barn allerede et drøyt år gammel 08.04.1915. De eldre barna hadde vært ut for å drepe jordotter med gift og hadde satt fra seg giftspannene utenfor huset. Nora hadde i et ubevoktet øyeblikk gått ut og fått i seg noe av denne giften fra spannet. Nora ble den første som ble gravlagt på Roanwood Cemetery i Valley County i Montana.

Myrtle og Jack med sønnene Gordon og Vern

Myrtle Isakson født 17.05.1915 i Opheim. Hun giftet seg 28.01.1933 med Jack Benjamin Fagan født 20.06.1911 i Crofton, Knox County, Nebraska. Jack arbeidet på dammen ved Fort Peck og da den var ferdig flyttet de til California hvor Jack fik jobb som sveiser på et skipsverft. Verftet hadde for lite sveisere så Myrtle fikk Jack til å lære seg dette. Hun søkte deretter jobb på verftet og ble ansatt hun også. På 50-tallet fikk hun behandling for hjerteproblemer. Hu så at det var manko på sykepleiere og legen hennes fikk overtalt henne til å utdanne seg til sykepleier, et yrke hun praktiserte fram til hun gikk av med pensjon. Myrtle og Jack fikk 2 barn, Gordon Ray (1933) og Vern Dean (1935). Jack døde 19.04.1988 i Paradise, Butte County i California og Myrtle døde 30.03.1997 samme sted. Jeg kjenner ikke til hvilken kirkegård de er gravlagt på.

Ingval Isakson født 31.10.1918 i Opheim. Som 16-åring hoppet Ingvald og en venn på et godstog til Nord Dakota for å søke jobb som treskemannskap rundt om på gårdene, men fikk nok av dette livet og returnerte til Opheim. Han jobbet på gårdene til familien inntil han vervet seg i det militære 10.07.1941 og tjenestegjorde under 2. verdenskrig i Algeria, Fransk Morocco, Tunisia og Syd Frankrike. Han mottok flere æresbevisninger for sin innsats. Han dimmiterte i 1945 og vendt tilbake til familien i Opheim. Ingvald giftet seg med Hazel Margaret Johnson 30.10.1949 i Glasgow, Montana, men skilte lag senere. Ingval og Hazel hadde én søn, Dennis, som giftet seg med LaDonna Watterud. Ingvald sluttet med gårdsarbeidet på grunn av sviktende syn og hørsel og flyttet inn på Miles city Veterans Home i Opheim hvor han døde 18.09.2008. Han er gravlagt på Lawndale Cemetery i Opheim.

Oscar Isakson født 07.10.1920 i Opheim. Han giftet seg med Bella E. Thompson 27.08.1942 i Glasgow Lutheran Church. Bella var født

Oscar og Bella

02.01.1929 Hillsboro, Trail County, North Dakota. Oskar tjenestegjorde i det militære under 2. verdenskrig i perioden 1942-1945 i USA som flymekaniker. Oscar og Bella kjøpte seg en farm like i nærheten av farmen til Oscars foreldre. Bella døde av kreft 18.05.1968 bare 47 år gammel. Hun ble gravlagt på Lawndale Cemetery i Opheim. Oscar giftet seg på nytt 04.03.1972 med Iva Lou Stuchell født 05.08.1934 i Ohio. Iva hadde vært gift og skilt fra William Miner og hadde 4 barn med han. Iva døde også av kreft 30.04.1985, bare 50 år gammel. Oscar adopterte de to yngste av Iva sine barn, Gene Miner og Susanne Miner. Gene og Susanne skaffet Oscar 4 barnebarn, Loran and Lee Isakson, and Sarah and Jessica Steckel. Oscar døde 23.09.1988 og ble gravlagt på Lawndale Cemetery ved siden av sin første kone.

Bertha Isakson født 07.08.1925 i Opheim. Hun giftet seg 29.07.1947 med Howard Williams. Han var født 17.03.1918. Foreløpig mangler informasjon om fødested. Bertha og Howard fikk 3 barn.
Donald Howard Williams født 07.05.1948 og gift med Patricia Svalin, 2 barn, Vincent og Jason.
Gary Williams, født og død i 1952.
Diana Kay Williams født 17.01.1951 og gift med DanStroh, 2 barn, Heather Cessally og Nathan Danniel.
Bertha døde 30.05.1979 i Vallejo, Solano County, California.
Som dere ser har jeg mangelfull informasjon om Berthas og Howards liv.

Så til neste barn til Peder Isaksen og Olea Olsdatter Soikkainen.

Ole Peter Pedersen (i Amerika Peter Jorgen Isakson). Det er uvisst hvorfor han Ole Peter blir til Peter Jorgen, men det rimelig sannsynlig at det er samme person. Jeg bruker den amerikanske varianten i fortsettelse. Han 19.06.1883 på Skogsberg, Vennemo, Høland og

døpes i Høland 28.10.1883. Jeg har ikke funnet hans emigrasjon i emigrant-protokollene, men det er trolig at han fulgte med foreldrene da de dro i 1886. Da foreldrene valget å flytte fra Canada til Minnesota og videre til Montana, valgte Peter Jorgen å bli værende i Canada. Han bosatte seg i området ved Gull Lake i Saskatchewan, nær Tompkin. Familien mistet kontakt med han inntil hans bror Jørgen hørte han på et radioprogram vinteren 1946 hvor han også oppga adressen sin. Jørgen og Manda oppsøkte Peter Jorgen og han ble med dem hjem vinteren over. Peter Jorgen fortsatte å drive gårdsbruk i Tompkin, men han ble syk og havnet på pleiehjem. Familien Isaksons besøkte han ofte og da han døde 22.01.1955 dro 3 av sønnene til Jørgen og Manda opp for å bringe kroppen til Opheim hvor han ble gravlagt på Lawndale Cemetery.

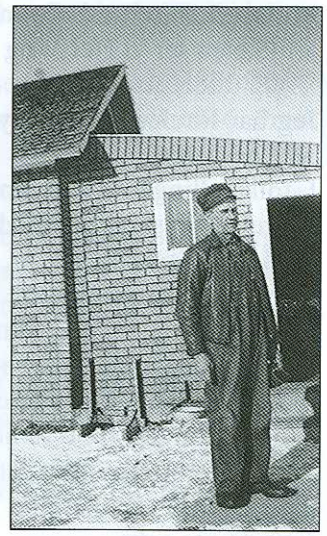

Peter Jorgen Isakson i Canada

Til slutt det yngste av barna til Peder Isaksen og Olea Olsdatter Soikkainen.

Helga Mathea Pedersdatter (i Amerika Helga Isakson) ble født 27.01.1885 i Skogsberg, Vennemo, Høland og ble døpt i Hemnes kirke 15. mars. I Amerika bodde hun det meste av sitt liv i Kalispell i Montana, men flyttet til slutt til sin datter Effie i Vancouver i Washington hvor hun døde 02.09.1974. Hun giftet seg med Eberhardt Varholdt født i 1869 og fikk 9 barn med han, Effie, Hilda, Edwin, Irene, Phillip, Florence, Emma, Hazel og Olga. Eberhardt døde 16.10.1944 og er gravlagt på Conrad Memorial Cemetery i

Kalispell, Flathead County, Montana. På det første bildet i denne artikkelen ser vi Helga og datteren Emma.

Jeg har foreløpig ikke mye informasjon om etterkommerne til Helga og Eberhardt.
I folketellingen 1910 finner jeg Eberhardt og Helga i Mill Creek, Stevens, Washington med de fire første barna. I husstanden finner jeg også Ole Isakson 41 år. Dette må være Peder Isaksens (Isaksons) yngre bror som emigrerte i 1888.
I folketellingen 1920 finner jeg familien i Kalispell, Montana med 8 barn, - Irene ennå ikke født. Helga sine foreldre Peter (70 år) og Olea (81 år) bor på samme adresse.
I folketellingen 1930 finner jeg familien i Jacko, Lake, Minnesota med 5 barn. Irene har kommet til mens de 5 eldste har flyttet ut. Sammen med dem bor svigermor "Olga", men det må være Helgas mor Olea som da var enke.

Skolegang i Opheim.
De alle fleste av Isaksons gikk på Pleasant View Country School i Roanwood Community ca. 1 mil nordvest for Opheim og bare et par kilometer unna Isaksons gård. Skolen ble bygget i 1916. Naboene gikk sammen for å få reist skolen og den ble tatt i bruk før dører og vinduer var på plass. Arthur Bidney var den første læreren. Isaksons snakket bare norsk og læreren kunne bare engelsk så det kunne til tider være en utfordring.

Kilder: *Digitalarkivet - http://arkivverket.no/Digitalarkivet*
Kirkebøker for Vinger og Høland
Ancestry - http://www.ancestry.com/
Find A Grave - http://www.findagrave.com/
"Homesteading our heritage. North Valley County"
Utgitt av Bicentennial Committee

Øverby-jentene dro til Sverige

I tilknytning til Vidar Pedersens artikler om utvandring fra Øverby til Amerika vil vi avslutte med barna til Elise og Marius Øverby, der alle seks døtrene flyttet fra Øverby til Sverige. Deres niese

Torill Øverby (som også bor i Sverige) har samlet brudebilder og opplysninger om sine utflyttede tanter.

Benny f. 5/9 1911 giftet seg med Ernst Holm 20/12 1941. De fikk sønnen Torbjørn f. 15/3 1946. Paret bosatte seg i Degerfors.

Mimmi f. 24/5 1913 giftet seg med Sven Larsson 30/4 1939. De fikk sønnene Konrad f. 16/2 1940 og Rolf f. 6/2 1944. De bosatte seg i Väse.

Emma f. 20/2 1915 giftet seg med Gösta Eriksson 29/4 1939. De fikk barna Karin 10/6 1940, Sven 13/8 1943 – 31/1 1998, Lennart 16/7 1948, Eva 27/12 1953 og Lena 13/8 1955. Emma og Gösta bosatte seg i Gräsmark.

Hjørdis f. 23/2 1917 giftet seg med Tage Svensson 27/10 1951. De fikk barna Birger f. 12/12 1951 og Anita f. 24/10 1953. De bosatte seg i Väse.

Elise f. 21/2 1923 giftet seg med Lennart Larsson 4/8 1946. De fikk to sønner; Stig-Åke 24/3 1953 og Leif 7/8 1956. De bosatte seg i Kristinehamn.

Anna f. 19/1 1925 var ikke gift. Hun fikk to sønner; Kenneth 21/10 1950 og Peter 17/10 1961. Anna var bosatt i Stockholm.
Elise og Marius Øverby hadde også fem sønner. **Eivind** f. 22/2 1907 var eldst. Han reiste til Oslo og ble i godt voksen alder gift med Ingeborg Ihle i 1963. De hadde ingen barn.
Karsten f. 7/10 1909 giftet seg med Hjørdis Elvine Wiik i 1952. De fikk datteren Torill f. 30/1 1953. Karsten og Hjørdis var bosatt på Austmarka.
Jens f. 29/12 1918. Er ugift og bor på Austmarka. Han er eneste gjenlevende i søskenflokken.
Paul f. 2/2 1921 – 21/9 1931.
Leif f. 28/9 1926. Ugift. Bodde i Øverby på Austmarka.

Godt sagt

Det har kommet inn noen muntre innslag til denne sida, og takk for det! Først ute var Øivind Strandseter:
På forsommeren hadde han fått i stand en motorslåmaskin i Orala. Den gikk svært bra, enda den hadde stått på låven i mange år. – Og en annen god ting, sa Øivind, - den bruker nesten ikke bensin. Den er som den Hillman Minx'n som Einar Åserudsetra kjøpte av Erling Milbæk. – Søkka god bil, bruker itte bensin – nukk om du har ei kanne det har vøri bensin på og viser'n, så går'n.

En ond ånd

Øivind husker også en episode fra 1960-tallet da han gikk på Austmarka sentralskole og Johan B. Strand var deres hovedlærer. Etter ei vinternatt med snøfall kom Strand en god stund etter skolestart den morgenen, og han forklarte sin sene ankomst med at " . . . det kom en ond ånd over min bil på vei inn i krysset ved Larsmovangen, slik at den lystret ikke verken styring eller bremser". Dette var lenge før ABS bremser kunne ha reddet en på "stive" hjul, trolig.

Trange kår

Etter krigen ble det bygd bad og WC i hus hvor det ikke var satt av plass til slike fasiliteter. Kott, loftsboder og spiskamre ble tatt i bruk. Knut Haugen hadde hørt en fortelle at badet hans var så trangt at gardinene måtte henges på utsida, og spratt det ei tåre på speilen, måtte en ut for å tørke bort den!

Trangt skinn?

Arne Gunnarsbråten husker fortalt at bestefaren Karl Gunnarsbråten kom til Thomassens landhandleri med et kalvskinn. – Det var da lite dette kalvskinnet, sa ekspeditøren. – Ja, men det rakk da rundt kælven, svarte Karl.

Austmarka-nytt

- for 50 år siden

12 år gamle Johnny Vinterstad fra Eidskog (nå Austmarka) ble vinner av Glåmdalens abborpokal. Han står avbildet i lokalavisa 18. september 1962 med rekordfisken som veide 2,1 kilo.

24. oktober 1962 hadde Egil Toreng en reportasje i Glåmdalen om Aronstorp (Orala) på Varaldskogen. Toreng ble senere mangeårig redaktør i samme avis. Vi gjengir hele reportasjen et annet sted i bladet.

- for 75 år siden

Andor Ampian har søkt om tvungen avståelse av plassen Ampian som eies av Emil Kolbjørnsrud. Vinger og Odal herredsrett ga ikke søkeren medhold, da hans far Johannes Ampian sa opp husmannsforholdet i 1928.

Indlandsposten, 8/9 1937.

- og for 150 år siden

Hedemarkens Amtstidende skriver i en artikkel 2. oktober 1937 at det er 75 år siden åpningen av Kongsvingerbanen. Avisen har gjengitt den tids nyheter fra en bok skrevet av Just Broch.
Den 3. oktober 1862 ble Kongsvingerbanen åpnet i øsende regnvær. "Klokken 10.30 ankom åpningstoget Kongsvinger med et meget blandet selskap som passasjerer. Det var stortingsmenn og embedsmenn, bygdeordførere og kunstnere, jernbaneingeniører og avisreferenter. Kong Carl IV kom kjørende fra Stockholm over den sjeldent smukt dekorerte Vinger bro over Glåma, en riktig storartet æresport. Fra festningen lød kanontorden. Etter at kongen hadde erklært banen åpnet, holdt byens borgere en frokost for ham med taleflom og champagneflom."

Adresseforandring

Hvis du har flyttet eller skal flytte, vil vi gjerne ha beskjed om det, slik at du kan få bladet til riktig adresse.

Utgiver: Austmarka Historielag

Organisasjonsnummer: 971 291 443
E-post: post@austmarkahistorielag.no
Hjemmeside: www.austmarkahistorielag.no
Medlemskap koster 150 kr/år
Betales til: Austmarka Historielag,
postboks 38, 2224 Austmarka. Gironr. 1840.16.29625

Redaksjon

Åge Sørmoen (ansv. red.), tel. 62 82 81 47, e-post asormoen@online.no
Vidar Pedersen, tel. 62 82 84 35, mob. 924 50 292, e-post vip@online.no

Stoff til neste nummer må leveres innen 15. november

Trykt hos Glåmdal Trykkeri, Kongsvinger
Opplag: 800